

तिस्तव यज्ञमानः उरु विस्तीर्णं पुत्रपश्चादिभिः प्रथतां प्रख्यातो भवतु ॥ का° [५. २.२१.] अग्निष्टेऽत्यद्विरभिमृशतीति । हे पुरोडाश अग्निः अपणाय प्रवृत्तः ते तव त्वचं त्वक्सदृशमुपरितनभागं मा हिंसीत् मा विनाशयतु । अतिदाहेन मषीभावो विनाशः स मास्त्वित्यर्थः (62.) । अवघातपेषणोत्थः अपणाज्जायमानश्च हविष उपद्रवो जलस्पर्शेन शाम्यतीति भावः ॥ का° [२.५.२३.] देवस्वेति अपणमिति । हे पुरोडाश सविता देवः वर्षिष्टे अत्यन्तवृद्धे नाके द्युलोकवर्तिनि नाकनाम्नि अग्नौ वा त्वामधि अधिश्रित्य अपयतु पक्वं करोतु । मनुष्यस्य अपणे कर्तृत्वं मा भूदित्यभिप्रेत्य देवस्वेत्युच्यते । दिवि नाको नामाग्नी रक्षोहेति तित्तिरिवचनान्नाको नाम स्वर्गस्थोऽग्निः (63.) ॥ २२ ॥

a. मा भेमा संविकथाः ।

b. अतमेरुर्यज्ञोऽतमेरुर्यज्ञमानस्य प्रजा भूयात् ।

c. त्रितायै वा । d. द्वितायै वा । e. एकतायै वा ॥ २३ ॥

का° [२.५.२४.] मा भेरित्यालभत इति । हे पुरोडाश त्वं मा भेः । भयं मा कार्षीः । मा सं विकथाः चलनं मा कार्षीः । जिभी भये । ओविजी भयचलनयोरित्यनयोः प्रयोगौ ॥ का° [२.५.२५.] अतमेरुरिति श्रुतावभिवासयति भस्मनां वेदेनोपवेपेण वेति । यज्ञो यागहेतुः पुरोडाशः अतमेरुर्भूयात् । तमु ग्लानौ । ताम्यतीति तमेरुः औणादिक एरुप्रत्ययः । न तमेरुः अतमेरुः । भस्माह्लादनेन ग्लानिरहितो भवतु । यज्ञमानस्य प्रजा पुत्रपौत्रादिः अतमेरुः ग्लानिरहिता भूयात् यज्ञमानस्य प्रजायाः कदापि दुःखं मास्त्वित्यर्थः ॥ का° [२.५.२६.] पात्र्यङ्गुलिप्रक्षालनमात्येभ्यो निनयत्यभितप्य प्रत्यगसंस्पन्दमानं त्रितायै वेति प्रतिमन्त्रमिति । हे पात्र्यङ्गुलिप्रक्षालनोदक त्रिताय त्रितनाम्नि देवाय त्वां निनयामीति शेषः । तथा द्वितायै वा निनयामि तथा एकतायै वा निनयामि । पूर्वं कुतश्चिद्धतोः भीतोऽग्निरपः प्राविशत्ततो देवास्तं ज्ञात्वा जगृहुस्तदाग्निना वीर्यमप्सु मुक्तं तत आत्मा उत्पन्नास्त्रितद्वितैकतसंज्ञास्ते देवैः सह चरन्तो यज्ञे पात्रीप्रक्षालनजललक्षणं भागं लेभिरे इति श्रुतिकथानुसंधातव्या [१.२.३.१.] ॥ २३ ॥